

กระบวนการนโยบายการเงินภายใต้ พ.ร.บ. ธพท. ฉบับใหม่ (พ.ศ. 2551)

การแก้ไข พ.ร.บ. ธพท. พ.ศ. 2485 ซึ่งได้ใช้มานานกว่า 60 ปีเริ่มมาจากความตั้งใจที่จะมีกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินภารกิจของธนาคารกลางในภาวะปัจจุบัน และเพื่อให้การทำงานของ ธพท. มีหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ดังนั้น พ.ร.บ. ธพท. ฉบับใหม่จึงมุ่งที่จะสร้างกรอบสำหรับกระบวนการตัดสินใจนโยบายที่มีความชัดเจน โปร่งใส และให้กรรมการแต่ละคนมีความรับผิดชอบ (Accountability) มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และความรับผิดชอบต่อธนาคารกลางที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายฉบับนี้ กล่าวคือ การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน

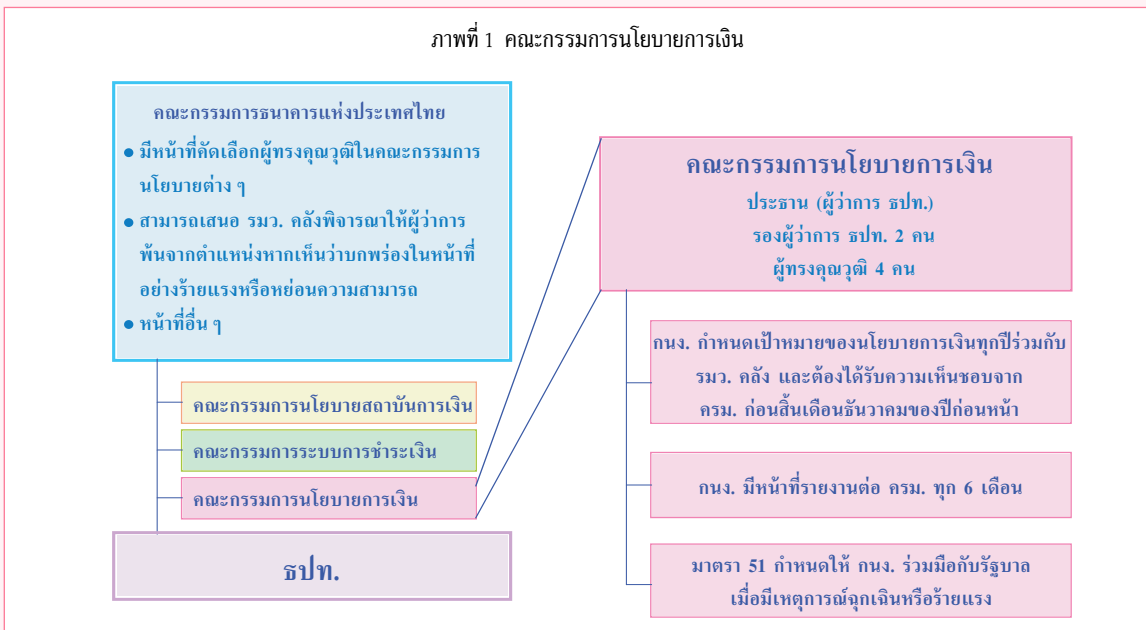
สำหรับการผลักดันให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลมากขึ้นนั้น พ.ร.บ. ธพท. พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจในการดำเนินนโยบายของ ธพท. ให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่างๆ เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจของผู้ว่าการและให้กระบวนการตัดสินใจไม่รวมศูนย์อยู่ที่บุคคลเดียวดังเช่นในอดีต นอกจากนี้ พ.ร.บ. ธพท. ฉบับใหม่ยังกำหนดให้มีจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมากกว่ากรรมการจากภายใน ธพท. เพื่อให้คณะกรรมการฯ มีมุมมองที่หลากหลายและสามารถอาศัยประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ธพท. เข้ามาผสมผสานกับประสบการณ์ของผู้บริหารระดับสูงของ ธพท. โดยในส่วนของนโยบายการเงิน ได้กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงินประกอบด้วยกรรมการทั้งหมด 7 คนเช่นเดียวกับในปัจจุบัน โดยมีผู้ว่าการ ธพท. เป็นประธานเนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามมติ กนง. ในทางปฏิบัติ และเพื่อให้มีการเชื่อมโยงกับคณะกรรมการด้านนโยบายอื่นๆ ของ ธพท. ที่มีผู้ว่าการ ธพท. เป็นประธานเช่นกัน ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการนโยบายระบบการชำระเงิน (กรช.) นอกจากนี้ มีรองผู้ว่าการ ธพท. 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกอีก 4 คนซึ่งจะมาจากพรรคตัดสรรโดยกรรมการ ธพท.^{1/} ทั้งนี้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปีและจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้

พ.ร.บ. ธพท. พ.ศ. 2551 ให้ความสำคัญกับการถ่วงดุลอำนาจของผู้ว่าการ ธพท. ในระดับนโยบายดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ในขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญมากขึ้นกับผู้ว่าการ ธพท. ในการบริหารจัดการกิจการของ ธพท. เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลัก ควบคู่ไปกับการสร้างกรอบธรรมาภิบาลภายในองค์กร ยกตัวอย่างเช่น มีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ว่าการ ธพท. อย่างชัดเจน วาระละ 5 ปี โดยให้รับตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระ รวมทั้งห้ามผู้ว่าการ ธพท. ดำรงตำแหน่งใดๆ ในสถาบันการเงินภายในระยะเวลา 2 ปีหลังพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ พ.ร.บ. ธพท. ฉบับใหม่ยังตั้งใจที่จะลดการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง โดยกำหนดว่าการปลดผู้ว่าการ ธพท. จะต้องมิมติจากคณะรัฐมนตรี (ครม.) ให้ออกด้วยเหตุผลจากความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือบกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือหย่อนความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่ง และคณะรัฐมนตรีต้องแสดงเหตุผลในการให้ออกนั้นอย่างชัดแจ้งด้วย

^{1/} ในส่วนของคณะกรรมการ ธพท. (กทธ.) ประกอบด้วย ผู้ว่าการ ธพท. รองผู้ว่าการ ธพท. 3 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 6 คน ซึ่งหนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิจะดำรงตำแหน่งประธาน กทธ.

สำหรับเจตนารมณ์ที่ต้องการให้กระบวนการตัดสินใจนโยบายของ ธป.บ. มีความชัดเจนและโปร่งใยิ่งขึ้นนั้น พ.ร.บ. ธป.บ. ฉบับใหม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงินไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายของนโยบายการเงินของประเทศ โดยคำนึงถึงแนวนโยบายแห่งรัฐ และสถานะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ (2) การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราภายใต้ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา (3) การกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายตามข้อ (1) และ (2) และ (4) การติดตามการดำเนินมาตรการของ ธป.บ. ตามข้อ (3) ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 คณะกรรมการนโยบายการเงิน



อนึ่ง ในการกำหนดเป้าหมายของนโยบายการเงินเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพด้านราคา พ.ร.บ. ธป.บ. ฉบับใหม่ เน้นถึงความสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของรัฐบาลในการให้ความเห็นชอบต่อเป้าหมายดังกล่าว ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานด้านนโยบายการเงินอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น พ.ร.บ. ธป.บ. ฉบับใหม่จึง กำหนดให้ กนง. ต้องจัดทำเป้าหมายของปีถัดไปภายในเดือนธันวาคมของทุกปี และทำความตกลงร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อนำเสนอเป้าหมายดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ นอกจากนี้ กนง. มีหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีทุก 6 เดือน สำหรับการดำเนินงานในปี 2552 กนง. มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณา ทบทวนเป้าหมายเงินเฟ้อที่เหมาะสมเพื่อนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและคณะรัฐมนตรีก่อนสิ้นเดือน ธันวาคม 2551

ในภาพรวม การแก้ไข พ.ร.บ. ธป.บ. จะช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของกระบวนการนโยบายการเงินของไทยผ่านความชัดเจนในบทบาทหน้าที่และความโปร่งใสในการทำงานของ กนง. การถ่วงดุลอำนาจการตัดสินใจอย่างเหมาะสม ความคล่องตัวของ ธป.บ. ในการดำเนินงานตามแนวทางที่ กนง. กำหนดไว้ และการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐบาลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจนโยบายที่รอบคอบ และเอื้อให้การดำเนินนโยบายการเงินบรรลุประโยชน์สูงสุดต่อระบบเศรษฐกิจในระยะยาวต่อไป